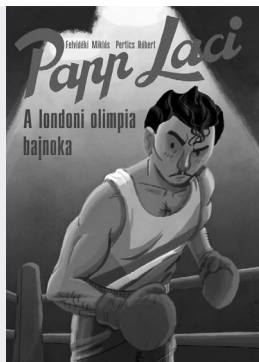

„A rajzfigura légüres teret képez, amely magába szívja személyiségünket és elvonja figyelmünket, egy üres héj, amelybe belebújunk, hogy rajta keresztül más világokba utazhassunk” – fogalmazza meg *A képregény felfedezése* című alapvető munkájában Scott McCloud. A *Slusszkulcs klán* képi világa tetszetős ugyan, de a rajzolt regény robbanómotorjába fecskendezett verbális olajcseppek ahelyett, hogy gördülékenyebbé tennék a dramaturgiát, szándékuk ellenére inkább nehezítik, meg-megakasztják a flott duruzsolást.

Az önmagában üdvözlendő persze, hogy az egész estés képregények szűk honi rezervátumába tavaly újabb lakó érkezett. Azt viszont sajnálattal tapasztaltam, hogy hiába szól átváltozásról, függésről és rabságról a *Slusszkulcs klán*, rabul ejteni mégsem volt képes; bármennyire igyekeztem is, nem tudtam a képregénnyel összenőni.

Felvidéki Miklós – Pertics Róbert

Papp Laci

A londoni olimpia bajnoka

Norien-Clamatel Film Kft.
Budapest, 2013

Hlavacska András

JÖHET A KÖVETKEZŐ MENET!

„Szapics azt hitte, azt hitte, hogy még időt kérhetnek, tanácstalan volt. Kemény Dénes szinte már a vízben, onnan instruál. Be fogunk ugrani a végén, mindenki, aki magyar. [...] És megvan, megvan az újabb olimpiai bajnoki cím. Magyarország megvédi olimpiai bajnoki címét.” Ki ne emlékezne az athéni olimpia vízilabdadöntőjének drámai végjátékára, Kásás négyméteresére, Kiss Gergely bombagóljára, Hajdú B. István

közvetítésére? Vagy Kovács Ági aranyára? Fazekas Nándi sorsdöntő hetes fogására Izland ellen? Hogy csak néhány személyes kedvencet említsek a magyar nemzeti sport elmúlt bő tíz évének legnagyobb pillanataiból. Az én generációm – a huszonévesek – többsége minden bizonnal emlékezetében őrzi e képeket, büszkeséggel, mondjuk ki bátran: hazafias büszkeséggel eleveníti fel ezeket a győzelmeket.

Egerszegi Krisztinát viszont már nem láttam úszni, nem izgultam végig az Aranycsapat Anglia elleni diadalát, se Balczó András sikereit. Felvidéki Miklós és Pertics Róbert *Papp Laci – A londoni olimpia bajnoka* című alkotásukban egy ilyen sporttörténeti pillanatot kínálnak az olvasónak. Rövid füzetükben arra vállalkoznak, hogy egy hazánkban kevésbé népszerű médiumban, képregényben állítsanak emléket Papp László 1948-as olimpiai győzelmének – és ennél még többre is.

Bár Felvidéki és Pertics munkájának középpontjában kétségtelenül a bajnoki döntő áll (a 30 oldalas füzet utolsó harmadát Papp Laci és Wright összecsapása teszi ki), a képregény egészére nem jellemző, hogy csak a szorítóban történetekre, a mérközésekre koncentrálna, ezek mellett komoly hangsúlyt kapnak hősünk mindennapjai is. Ez a fajta történetvezetés kettős célt szolgál: egyrészt, hogy ne csak sportolóként, hanem magánemberként is megszerettesse az olvasóval Papp Lacit, másrészt, hogy minél több adatot közöljön neves bokszolónkról. Népszerűsítés és ismeretterjesztés: e két fogalommal írható le legegyszerűbben az alkotók feladatvállalása, melyet nem is rejtenek véka alá.

A *Papp Laci* voltaképpen egy életrajzi gyorstalpaló, egy-egy érdekesebb anekdotával megspékelve: a füzetből megtudjuk, hogy Laci katonáskodott, hogy apját korán elveszítette, hogy hordárként dolgozott, hogy anyja nem nézte jó szemmel bokszolói pályafutását, hogy az Európa-bajnoki selejtezőn vereséget szenvedett Torma II Gyulától, hogy a favágás éppúgy az edzéstervének része volt, mint a hóban futás stb. Ráadásul ezek az információk nemcsak a sztoriba ágyazva, hanem attól függetlenül is helyet kapnak a képregényben. A második oldalon, a *Szereplők a megjelenés sorrendjében* cím alatt rövid leírást kapunk a mű „fontosabb” karaktereiről. Bevallom, a *Papp Laci* ezen része ambivalens érzéseket váltott ki belőlem, hiszen egyfelől jó volt minél többet megtudni a címszereplőről, rokonairól, ismerőseiről, edzőiről és versenytársairól, másfelől viszont a figurák bemutatásának összeállítását teljesen érthetetlen, sőt néhol komikus is. Nem világos, hogy egy-egy szereplőről miért éppen annyit tudunk meg, amennyit, hogy egészen marginális alakok miért kapnak több soros jellemzést, miközben a leg-

közelebbi hozzátartozóknak csak egy kurta mondat jut. Fehér „Pacal” Lajos például csak egy rövid anekdota erejéig kap helyet a képregényben, akkor is csak két kockán jelenik meg. Mű eleji bemutatására mégis tizenhárom sort szántak az alkotók – beszámolva pályafutásának legfontosabb pontjairól és néhány furcsa szokásáról –, miközben Laci legközelebbi, még élő hozzátartozóiról szinte semmi se tudunk meg (édesanyjának, Mutternek a jellemzése a következőkre szorítkozik: „özvegy Papp Imréné, Laci édesanyja”; Gizit pedig annyival intézi el a képregény, hogy „Laci 3 évvel fiatalabb húga”). Mindezt természetesen értelmezhetjük úgy is, hogy azok a szereplők kapnak hosszabb bemutatást a második oldalon, akikről a történetből kevesebb derül ki, ám e logika alapján Lacinak a legrövidebb felvezető járna – márpedig övé a leghosszabb. Az viszont, hogy a csupán emlegetett, s csak a füzet utolsó oldalán, fényképen (!) felbukkanó Papp Imre miért került az előkelő negyedik helyre a bemutatáskor, még így sem nyer magyarázatot, csak úgy, mint az a szomorú tény, hogy a leírások kizárólag a magyar szereplőkkel foglalkoznak, a nagy riválist, John Wrightot meg sem említik.

Ezen apró tökéletlenségek ellenére az ismeretterjesztő törekvés becsületére válik a *Papp Lacinak*, főleg azért, mert az elsőként megcélzott olvasóközönség (a 16 év alattiak) az izgalmas történet mellett így hasznos tudnivalókkal is gyarapodik – márpedig e két dolog ügyes összevegyítése mindenképpen megsüvegelendő. Az, hogy az alkotók elsősorban nem az igényes cselekményvezetéshez és árnyalt karakterekhez szokott olvasóknak készítették képregényüket, egészen nyilvánvaló. Már a borítón reflektorfényben pózoló Papp Laci sejteti, hogy itt egy tőkös magyar legény diadalútját, egy nemzeti hős első kalandjait követhetjük majd nyomon (a nemzeti hovatarozás jelentősége kétszer is alá van húzva a képregény egyetlen színes oldalán, a borítón: a piros, fehér, zöld csíkok ott virítanak Laci fehér trikóján, melyet egy zöld sort és egy piros kesztyű egészít ki). Elvárásainkat rögtön az első minitörténet igazolja is: Laciról megtudjuk, hogy feltörte a lábát a focicipő a „friccek” elleni meccsen, mivel „egy számmal kisebb csukát adtak” neki, de kiemelkedő teljesítménye még így is elég volt a magyarok győzelméhez. Íme, az ember, akire felnézhetünk, aki kemény időkben (a II. világháború végén), egyenlőtlen körülmények között (minőségi játékra alkalmatlan felszerelésben) is helytáll, mit sem törődve az apróbb kellemetlenségekkel (feltört láb). Laci már a történet elején kiforrott karakter, aki – a legtöbb *comic book* főhőshöz hasonlóan – egészen a történet végéig semmiféle számottevő jellemváltozáson nem megy keresztül.

A szuperhős-történetek bevett módszerei egyébként az egész képregényt végigkísérik, a nagyobb szerkezeti elemektől kezdve egészen az apróbb részletekig. A cselekményépítésben például teljes mértékben a *Papp Laci* nyugati rokonaira ismerhetünk: adott egy jóságos figura, természetfeletti vagy legalábbis kimagasló fizikai képességekkel, aki tudását – akár egy modern keresztes lovag – a Jó szolgálatába állítja, és a kemény kiképzést követően végrehajt egy emberfeletti tünőt, melynek révén hőssé válik. Felvidéki és Pertics alkotásában mindez megvan: Laci már egy hónap után olyan ütést mér a homokzsákra, hogy az bemozdja az unalmast, munkája mellett sem hanyagolja el az edzéseket, hóban fut, fát vág, hogy végül elgyepálja az angol Wrightot és olimpiai bajnok legyen. De a szuperhős analógiát olyan apróságok is erősítik, mint az utcai verekedés epizódja, ahol Laci Supermant idéző mozdulattal vonja szét mellkasán a ballonkabátot, mielőtt móresre tanítaná a helyi rosszfiúkat.

Az alkotók törekvése – hogy Lacit ne csak mint sport-, hanem mint magánembert is példaképként állítsák a fiatal olvasók elé – támogatandó, a kivitelezést azonban érdemes lett volna cizellálni, hiszen a *Papp Laci* mind a történet szintjén, mind képi síkon hagy némi kívánnivalót maga után. A készítőik igen egyszerű eljárást választottak a történetvezetéshez: a képregény nagyobbik hányada egyoldalú, különálló részekből épül fel, melyek a lap tetejétől az aljáig tartanak. Ezek az epizódok sokszor egyáltalán nem viszik előre a cselekményt, a tetőpont, a londoni döntő szempontjából teljesen mellékesek. Mindaddig, amíg érdekesek, izgalmasak vagy informatívak, nincs velük különösebb baj, akad azonban néhány teljesen fölösleges is. Ezek közül talán a színlak mögött zajló, rövid politikai intrika lóg ki leginkább a füzetből. Diktatúra és sport viszonya összetett kérdés, melyet szépen fel lehet dolgozni nemzeti sikereink kapcsán (ahogy 2006-ban megtette például *A szabadság vihara* című film), a *Papp Lacinak* viszont vagy szerveesebben a történet részévé kellett volna tennie ezt a témát, vagy egészen ki kellett volna hagynia – így indokolatlan és teljesen súlytalan lett. Néhány boksztörténeti klisé mellőzése is jótékonyan hatott volna a történetre: rövidségéhez képest túl sok az olyan jelenet a füzetben, amelyekben korábbi boksztörténetekre (leginkább filmekre) ismerünk. Hogy csak egy példát említsék: az edzések és mérkőzések mellett végzett kemény fizikai munka, a bokszot ellenző női családtag, a bunyóst támogató pap, a közös rádióhallgatás már *A remény bajnokában* (*Cinderella Man*, 2005) is szerepeltek, ezek helyett tehát érdemes lett volna olyan mozzanatokra ráirányítani a figyelmet, melyek kifejezetten Lacira jellemzők.

A képi megoldásokkal kapcsolatban már említettem, hogy a képregény legtöbb oldala között jelenetről jelentre történő átmenet van. Éppen ezért nem szerencsések azok a megoldások, amelyek megtörik ezt a szabályt, mivel zsfolttá teszik a képregényt. A 12. és a 13. oldalon például három helyszín- és időváltozás is történik (1. „Budapest. Keleti pályaudvar. Pár nappal később...”; 2. „1947 tavasza”; 3. „A bokszválogatott érkezése a dublini főpályaudvarra”). Az olvasó csak kapkodja a fejét, nem érti, mi szükség volt a pályaudvari (12) vagy a szénlapátoló (13) jelenetre. A rendhagyó megoldások között azért akad néhány eltalált is, mint például a Tormai II elleni mérkőzést követő jelenet. A 15. oldal utolsó kockáján nem látunk egy szereplőt se, egyszerűen csak azt, hogy havazik, valamint a bal sarokban egy hangutánzó szót („Wrrr!”). Mindezek után valószínűleg váratlanul éri az olvasót a 16. oldal felső, egészségtelen képe, ahol a hóban futó Papp Lacit és mellette motorozó edzőjét, Adler Zsigát pillantjuk meg. S ha akad is néhány kevésbé sikerült kép vagy oldal a füzetben, azt el kell ismerni, hogy helyenként kivételesen jó megoldásokat is találunk. Ezek közül most csak kettőt emelnék ki: a 6. és a 25. oldalt. Az előbbi a Mutter Pados Gábor elleni kifakadását ábrázolja, mégpedig úgy, hogy az első öt kocka egyre jobban ráközelít Laci anyjának arcára, hogy aztán a hatodikon egy teljesalakos képpel támogassa meg a nő kitörését; az utóbbin a képregény legnagyobb kockája látható, melyet jó érzéssel helyeztek el az alkotók a mű egyik fennkölt, heroikus pillanatában, a csüggedéséből felrázott Laci dacos rohama előtt.

Minden hibája ellenére a *Papp Laci – A londoni olimpia bajnoka* című képregény beváltja a hozzá fűzött reményeket, szinte az összes generációnak kínál valami érdekességet. Az idősebbeknek nosztalgiát, az ifjabbaknak egy felejthetetlen sporttörténeti pillanatot, a legfiatalabbaknak pedig egy izgalmas sztorit. Mivel a történet az 1948-as döntő után nem sokkal félbeszakad, remélhetőleg lesz még folytatása ennek a kezdeményezésnek. Papp Laci 1952-es és 1956-os győzelme is megérne egy füzetet. Sőt, más sportkiválóságok életét is érdemes lenne képregényben feldolgozni. Már csak azért is, mert ezek a párosítások kétféle népszerűsítést rejtenek magukban: egyrészt könnyű olvasmánnyként széles rétegekhez juthatnak el, így biztosítva, hogy legnagyobb sportolóink elevenen éljenek emlékezetünkben; másrészt Papp Lacival, Puskás Öcsivel vagy éppen Balczó Andrással magát a képregényt mint médiumot is könnyebb lenne divattá tenni, megszerettetni a hazai közönséggel.

Németh András

Rocksztár leszek, Mama!*Képregényes útikalauz menthetetlen zenészpallántáknak*Comicsmania
Budapest, 2012

Demus Zsófia

**JOHNNY A MOCOKBAN...
ÉS VAJON LESZ EBBŐL KIÚT?**

„Rock az élet, öregem” – ahogy azt Németh András is bemutatja 2012-ben megjelent *Rocksztár leszek, Mama!* című, a mostanában oly népszerű webcomicből kinőtt képregényében, amely gyakorlatilag három részre tagolható – az első két széria és a különkiadások –, és amely, mint azt az alcím is jelzi, egyfajta útikalauzként szolgál a menthetetlen zenészpallántáknak. A képregény 2011. március 27-én indult, és hetente három csíkot közölt; a kötet az első két részt foglalja össze, és egyediségével, szabadszájúságával hiánypótló a hazai képregényes piacon, hiszen ahogy Bayer Antal – számtalan példával alátámasztva – a bevezetőben megjegyzi, a rock és a képregény viszonya meglehetősen gyümölcsöző külföldi berkekben. Hazánkban azonban még nem alakult ki ennek a hagyománya, éppen ezért kiváló ötlet, hogy végre egy ilyen képregény is megjelent itthon (*taps*).

A kötetben egy Ócskavas nevű zenekar mindennapjait és egyben megpróbáltatásait kísérhetjük nyomon, főszerepben Johnnyval, aki mindenáron bizonyítani akarja, hogy rocksztár lesz. Ebben támogatják/hátráltatják barátai: Eki, a dobos, Imike, az emós gitáros, Csipesz, Zátony, Klárika, a pincérnő, Kand Úr, Eki hallucinációiban megjelenő macskája és természetesen Johnny anyja, aki mindig jelen van az éteren keresztül.